

בשנער

ידיעות קיבוץ הזרע - כ"א בכסלו התש"פ - 19.12.2019

מיזם פיתוח '3 המשאלות' ומתחם התיירות - מאמרי דעה
חנן נגרי / אורי חץ / תלמי ליבנה | עמוד 4

על הספר *בית השכוי* מאת אביגדור דגן
טליה כלב | עמוד 9

חג אורות הזרע - ריאיון עם שבתאי פרידמן ורענן פרנס
אילת ראטס | עמוד 10

סיכום שנת 2019 ב'אקוטיקס'
יניב סלע | עמוד 12

תוכן עניינים

- 3 | **עדכונים מהנעשה בקיבוץ**
עדכוני תרבות / איריס רפאלי
- 4 | **מבזקי חקלאות** / חקלאי הזורע ואילת ראטס
- 5 | **ענייני השעה א'**
מיזם פיתוח '3 המשאלות' ומתחם התיירות - מאמרי דעה
5 | מי שזוכר, שיספר / חנן נגרי
- 5 | **סיכום ביניים** - שיקולים בעד ונגד וסימני שאלה / אורי חץ
- 8 | **נגד הפרויקט**, בעד הקיבוץ / תלמי ליבנה
- 9 | **מדף הספרים**
על הספר בינת השכווי - אביגדור דגן / טליה כלב
- 9 | **ענייני השעה ב'**
מפגינים להחלפת השלטון / דבורה כדיר
- 10 | **חג אורות הזורע**
ריאיון עם שבתאי פרידמן ורענן פרנס / אילת ראטס
- 12 | **מהנעשה במדגה**
סיכום 2019 ב'אקוויטיקס' / יניב סלע
- 14 | **תרבות ופנאי**
פינת התובנה / בועז בש מרץ
קווים לדמות / שבתאי פרידמן
טיפת מיתולוגיה / אהוד דור
- 15 | **שביליסטים**
יומן מסע / ניר רענן
- 16 | **היה היה**
ימי החנוכה / צוות הארכיון
- 18 | **לקראת שבת**
פרשות השבועיים / דובי זמר
אחרי הכל שיר
סוף פסוק
- 19 | **לוח מודעות**
- 20 | **שו"ת**
איריס רפאלי / דני נהב

מערכת בשער

ערכת
אילת ראטס

עיצוב ועריכה גרפית
אנה אבריאלי

טלפון
050-7450642

דוא"ל
bashaar.hazorea@gmail.com

הגהה
עמוס אורן

תמונת שער
דוד ראטס

הפצה
שי מוריס, רינה רשקוב

השתתפו בגיליון זה
איריס רפאלי, חקלאי הזורע, חנן נגרי,
אורי חץ, תלמי ליבנה, טליה כלב,
דבורה כדיר, שבתאי פרידמן, רענן פרנס,
יניב סלע, בועז בש מרץ, אהוד דור,
ניר רענן, צוות הארכיון, דובי זמר, דני נהב
ואילת ראטס.

עדכוני תרבות / איריס רפאלי

אוטו 2020 - בתרבות...

ביום שני שעבר (9/12) שעבר נפגשנו, כ - 50 מבוגרים, ולשמחת כולם, גם 4 ילדים, לקונצרט של 'דואו כרמל' - עם נגה ישורון. מעבר למוזיקה הנהדרת שנוגנה, הייתה אווירה טובה ונעימה. ברצוני להביאם פעמים נוספות, וזאת בשל ההיענות והפרגון שקיבלתי לאחר הקונצרט. זה הזמן לקרוא להורים הצעירים לחשוף את ילדיהם לקונצרטים קלילים (בערך שעה), אבל עם השגחה צמודה של מבוגר, כי אנו רוצים לשמור על רמה גבוהה של מפגש והקשבה.

בשלישי שעבר (10/12) דנינה הפגיש אותנו לשיחה מעניינת ואקטואלית עם חן מענית, שבה השתתפו 120 חברים. תודה גדולה לדני שיזם את המפגש ולחן על הנכונות. אם יש עוד חברי/חברות קיבוץ המעוניינים לקחת חלק ולהרצות, או לפתוח צוהר לנושאים שבהם יש עניין לכלל הציבור - אשמח מאוד שייפנו אלי או לדני.

תודה גדולה מאוד לעמיחי אנוך על ציוד ההגברה שתתם לתרבות. כן ירבו כמות.

השמיניסטים של תיכון 'שקד' (האנתרופוסופי) מטבעון, מתארחים באולם שלנו ומזמינים את חברי הזרוע למחזה 'צידי המכשפות' מאת ארתור מילר:

בעיירה סיילם בארצות הברית של המאה ה-17, מתפתחת שרשרת של הטחת האשמות בין אנשי העיירה, בעוון כישוף ועבודת שטן. העלילה מסתבכת ומתפתלת כשברקע ריבים עתיקים, אהבה, בגידה, ונקמה. ההצגה מומלצת מגיל 12 ומעלה.

מועדי ההצגות: יום חמישי 19.12 בשעה 19:30, יום שישי 20.12 בשעה 19:30, יום שבת 21.12 בשעה 19:30.

חנוכה

23.12 - יום שני בשעה 18:00 באולם - **מסיבת חנוכה**. מיד לאחריה ארוחת ערב בחדר האוכל

24.12 - יום שלישי בין השעות 16:30 - 18:30 במועדון לחבר - **הדלקת נרות**, סופגניות וקפה

25.12 - יום רביעי - **חג החגים**, בחדר האוכל החדש. חג חנוכה היהודי / חג המולד הנוצרי / עיד אל פטר המוסלמי. נשמח לעזרה מכל מי שיש לו זיקה לאחד החגים...

26.12 - יום חמישי - בין השעות 17:00 - 19:00 מקומות מארחים - פעילות לכל הגילאים.
- מועדון לחבר - משחקי שולחן
- אולם כדורסל - טורניר כדורסל
- מוזאון וילפריד - כניסה לתערוכה
- ספרייה - שעת סיפורי סבים לילדים.
- בית הזימויות ('אפרוח') - חוג תיאטרון של מעיין אופק - פעילות משולבת לילדים ומבוגרים.
- מקלט פיזיותרפיה - מרסיה מארחת לחוג פילאטיס
- פרלמנט הזרוע - יין חם, סופגניות והרבה שמחה.

27.12 - יום שישי בשעה 21:00 הסרט '8000 מהדקי נייר' של ניצן טל, ולאחריו שיחה עם היוצרת. ניצן, בת קיבוץ הזרוע (ביתם של תמר ואילן בר), פעילה כבר מספר שנים בארגון שתומך בילדי הפליטים הסודנים שנולדו או גדלו בישראל, אך גורשו לדרום סודן בשנת 2012. הארגון (הישראלי) הצליח להעביר חלק מהילדים, בכספי תרומות, לפנימיות באוגנדה, ללימודים והרחקה מהרעב, מחלות, מלחמה והרצח בדרום סודן. במסגרת פעילות הארגון, האמן הישראלי רפאל לומס טס לאוגנדה על מנת ליצור פרויקט אמנותי עם ילדי הפליטים המגורשים. הסרט שוזר את סיפורם המטלטל של הילדים בסיפורו של הפרויקט האומנותי. בעוד הילדים מתמודדים עם טראומות העבר ואתגרי ההווה, האמן יוצר איתם חיבורים עמוקים, אך גם מתחבט בשאלה מה ערכה של האומנות, והאם יש הצדקה להשקעה הכספית בזמן שהילדים והנערים מתמודדים עם צרכים קיומיים דוחקים. זהו סרטה התיעודי השלישי של ניצן טל.

28.12 - יום שבת בשעות 10:00-12:00 סדנה לכל המשפחה להכנת למפיונים וסביבוני צמר מיוחדים, במקלט +30.

29.12 - יום ראשון - תהלוכת למפיונים, מפקד אש, תה וסופגניות.

10.1.20 - משעה 12:00 יום הגבר בהזרוע - פירוט והרשמה על לוח המודעות.

13.1.20 בשעה 20:30 במועדון לחבר "זרקור על סין - המציאות הלא נודעת בסין": סין, שהיא היום אחת

לראות או לדעת), ומציבה זרקור על הפרת זכויות האדם בסין עם התמקדות ברדיפת ה'פאלון גונג'.
 ■ 24.1.20 יום שישי 21:00 - "ערב כחול עמוק" - שירים וסיפורי על מאיר אריאל. ערב מופלא ומרגש.

רוח אירועי התרבות לחוגש הקרוב תלויים באפס האוויר...
כן שיתקנו סינויים, שינו אב.

המעצמות המובילות בעולם, מכילה בתוכה פרדוקס: מצד אחד, מדובר באחת התרבויות המרתקות והעשירות בעולם, עם ציוויליזציה של 5000 שנה. מצד שני, מ-1949 שולט על העם בסין שלטון מהאכזריים ביותר שידעה ההיסטוריה. ההרצאה, המלווה בסרטונים קצרים, דנה במתרחש בסין מעבר למסלולי התיירות... (מציאות שתיירים לא יכולים

מבזקי חקלאות חקלאי הזורע מדווחים מהשטח

הינעתק?
חסה, או חסה תרבותית (Lactuca sativa) היא חין צמח חד שנתי ממשפחת המורכבים. זהו הירק הנפוץ ביותר מבין ירקות העלים והיא מצויה כל עונות השנה. לחסה גבעול קצר מאוד, אשר בקושי ניתן לראות, המתארך בעת הפריחה ומגדל ענפים. מהענפים מנצים פרחים רבים, הדומים בצורתם לפרחי שן הארי (אך מעט קטנים מהם). הפריחה היא בת יום אחד בלבד ובמהלכה מתבצעת האבקה עצמית. אם החסה מגודלת למאכל, היא נקטפת לפני הפריחה. בימי קדם יוחסו לחסה תכונות מיוחדות: הרומאים, אשר החסה שהייתה מצויה בתקופתם הכילה חומר הדומה בתכונותיו לאופיום, נהגו לאכול את החסה בסוף ארוחה כדי להירדם בקלות. המצרים, לעומתם, קישרו את החסה עם הגבריות וראו בה מעוררת תיאבון. כיום, נהוג לחלק את החסה לזנים על פי צורת העלה ומבנה הקולס ('הראש'). הזנים השכיחים ביותר הם חסה רומית ('ערבית'), שעליה ירוקים, מוארכים ובשרניים שיוצרים קולס רפה. חסת ראש בעלת הצורה העגולה שיוצרת קולס מוצק, מחולקת לחסה אירופאית בעלת עלים דקים בצבע ירוק בהיר, וחסה אמריקאית ('אייסברג') בעלת עלים מסולסלים ופריכים יותר. חסות עלים הן קטנות ועדינות יותר, בעלות צבעים שונים ולרוב בעלות עלים מסולסלים. חסת הגבעולים משמשת בסין לבישול, ובעיקר הגבעול שלה. בחממות הזורע מגדלים את הזן הרומי, 'ראש', מסולסלת אדום/ירוק, משי וסלנובה אדום/ירוק. בתאבון ולבריאות!

מה חזש האכז"ש? זרענו חיטה ואפונה - כבר החלו לנבוט. לקראת זריעת החומס והבצל מקלטרים בשדות.

מה עושים הכרזים? קטיפ קלמנטינת 'אור' יחל בעוד כחודש.

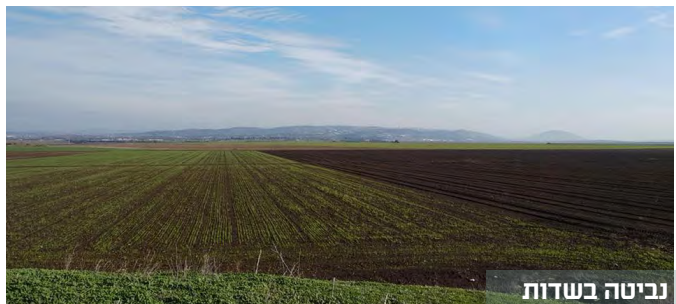
זורעים אפונה

זורעים חיטה

זורעים שיבולת

נביטה בשדות

צילומים: גד"ש הזורע

לפנות מהחממות: החסה נהנית ממצג אוויר קריר ואנו מקבלים משובים טובים מהלקוחות, על טעמה המשובח.

מה קורה באכז"ש? במכון דגי הזהב החל הניקיון השנתי, ועל כן המכון סגור. במכון דגי הקוי החלה עונת ה'הנד פיק' - הלקוחות מגיעים לארץ ובוחרים דגים בעצמם. תוך כדי אלו, מתחילים להתכונן לעונה הבאה.
 * סיכום שנת 2019 ב'אקוטיקס' - בעמוד 12.

תונה אל אי שהשתף וענן: סילבי כהן וטוסי מהגד"ש, אביעם גבאי מהמדגה וצפי גיא מהחממות.

מיזם פיתוח '3 המשאלות' ומתחם התיירות- מאמרי דעה

מי שזוכר, שיספר / חנן נגרי

המעורבות בקיבוץ הזורע אין בנמצא אף מילה. ושוב, לפי זיכרוני המתעתע, דובר בזמן פירוק העסקה על תביעות הדדיות. אם אנחנו טעינו, במה טעינו? האם למדנו את הלקחים המתבקשים?

נ.ב. קראתי את כל הכתבות בגיליון האחרון של 'בשער' ונראה לי, שלרשימתו מאירת העיניים של דרור בקיש, אין מה להוסיף.

נ.ב. 2 שפע של פרטים נמצאים בתיק 'עסקת מגור' בארכיון הקיבוץ. האם הקרקע היא שלנו או של ר.מ.י? וכן, להקשיב לקולות הנשמעים מכל הרשימות ולעצור ולשקול מחדש'.

* דברים אלה פורסמו גם באתר הקיבוץ, ומפורסמים כאן שוב לבקשת חנן. ■

והמדובר הוא ב'עסקת מגור', כי הרושם שלי הוא כי איש מחברי הזורע לא זוכר, ואולי קשה לזכור, עסקה שנכשלה. העסקה הזאת, לפי זכרוני, דומה מאוד למה שמוצע לנו כיום בקרקע (שלנו?) שליד 'שלוש המשאלות'.

כל מה שאני כותב מכאן והלאה הוא מתוך זיכרוני בלבד, ובו, בזיכרוני זה, אינני בטוח שהוא מדויק, ומכאן בקשתי ש"מי שזוכר שיספר":

מדובר היה במתחם עסקי מסחרי, עם התחייבויות מסובכות, כשהשותף היה חייב להתחיל לבנות בזמן מסוים, אבל לא עמד בלוח הזמנים. גם פרטים על חברת 'מגור', כמו פרטים על חברת 'מיקסר', אפשר למצוא באינטרנט. על שתי החברות הנ"ל כתוב שהם בנו דירות ומבנים עסקיים בקיבוצים. כמו כן, מופיע פירוט של הקיבוצים והמושבים בהם בנו, אבל על

סיכום ביניים - שיקולים בעד ונגד וסימני שאלה / אורי חץ

- חוסר המוכנות של הקיבוץ לעסקה - הדבר בא לידי ביטוי בכל המידע שכלל לא נבדק, כמו דרישות כיווי אש, תשתיות תקשורת, חשמל ומים, כבישים ונקודות נוספות.
- אין חבר קיבוץ אחד שמוביל את המיזם האדיר הזה, שעולה לנו חמישים מיליון שקל! ואומר לי "אורי, אל תדאג, זה יצליח כי אני עומד בראש הפרויקט וזה החלום שלי!"

בשיקולים בעד ונגד אני מתבסס על סיכומים שכתבתי בשיחות השונות, שהתקיימו בשבועות האחרונים:

מדוע כן ללכת לעסקה?

- צריך שינוי ואופק כלכלי - דובר רבות בשיחות האחרונות, כי מצבו הכלכלי של הקיבוץ אינו מזהיר ועל מנת לשמור על רמת החיים אליה התרגלנו, ובמקביל להוריד מסים, יש לפנות לערוצי הכנסה נוספים. תהליכים אסטרטגיים, דיונים ותהליכי התייעלות שמובילים מועצת המנהלים ורכז המשק, מקדמים יוזמות שונות על מנת להגדיל הכנסות: הקמת מרל"ג קירור, הקמת בית סיעודי, פרויקט של אנרגיה סולארית במאגרים, שיפור והתייעלות בענפים, שיתופי פעולה וערוצים נוספים הנבדקים כל

<<<

"חבל שלא רצית להיכנס למערכת השיקולים שלך בעד ונגד העסקה... בדיוק על זה כולנו מתלבטים". כך כתבה לי עורכת העיתון, לאחר ששלחתי את המאמר הקודם. הסברתי, שהמטרה שלי הייתה למקד את הדיון בעצם הקמתו של מלון בקיבוץ, ובאותה נשימה, הבטחתי לה שאכתוב עוד שתי כתבות המשך. הראשונה (לפניכם), עוסקת בשיקולים שהביאו אותי להבנה שיש להצביע נגד העסקה, ואילו בכתבה האחרונה אציג מספר אלטרנטיבות שגיבשתי, שבהחלט שווה לבחון.

בכתבה הקודמת טענתי, שאם כבר הגענו להסכמה שאנחנו רוצים להקים בית מלון בהזורע, עלינו להבין את הסיכונים בעסקה הנוכחית, שמתנה את הטיפול במתחם המסחרי ('שלוש המשאלות') בהקמתו של בית מלון באורווה. רק כדי להמשיך את קו המחשבה, אחזור בקצרה על הסיכונים:

- הצלחתו או אי הצלחתו של השטח המסחרי והרווח של הקיבוץ מכך.
- ההצלחה של חברת 'מיקסר' - מה יקרה אם החברה תקרוס?
- הסיכון החברתי - הכנסת קהילה בסדר גודל של 100 איש לקיבוץ והשפעתה על חיינו.

הזמן. העסקה הנוכחית מוצגת לציבור כעסקה בעלת רמת תשואה נאה.

• **תיקון פצע 'שלוש המשאלות'** - עם היד על הלב, סעיף זה מדגיש עבורי את הזמן הקצר שבו אני חי בקיבוץ. נראה שיש בסעיף זה (שעבורי הוא זניח) הרבה מאוד מטען שלילי כלפי המקום, עקב שנים של הפסדים, אשר בהחלט מהווים כוח מניע לשינוי. אבל צריך להבין, שכבר שנים שאין עסק יצרני מניב עבור הקיבוץ במתחם 'שלוש המשאלות', למעט הכנסות משכירות, שמכסות את ההוצאות ומשאירות מעט מאוד כסף בקהילה. לטעמי, הנתונים לגבי המתחם מוצגים בצורה מגמתית, אבל אני מבין שיש רצון עז לשנות את המתחם ונראה שהקיבוץ מסכים 'פה אחד' שיש לטפל במקום בהקדם!

• **רעיון מקורי וחדשני** - העסקה עם 'מיקסר' מוצגת כעסקה מקורית וחדשנית, אבל למעשה אנחנו מדברים על 'טרנד' שעבר מהעולם - שטחי מסחר וחללי עבודה משותפים. מרבית שטחי המסחר סובלים היום מירידה

משמעותית בהכנסות (על כך דיבר גם שמוליק היזם) ולצד, לצומת הזורע אין יתרון יחסי משמעותי על צמתים ומתחמים שכנים. בנוגע לחללי עבודה משותפים, מומלץ לקרוא את מאמרו של דורון צור 'בועה מסוכנת? מה אפשר ללמוד מנפילת WeWork ואדם נוימן', שהתפרסם ב-'The Marker' ב-2.10.19. לגבי האורווה, טוב, אין שם ממש עסקה, פשוט משלמים לנו שכירות על שטח שכרגע עומד ריק.

• **רווח מקרקע שלא מועילה לקיבוץ** -

השאלה היא מה זו קרקע מועילה? במקרה של 'שלוש המשאלות' מאוד אשמח למקסם את הרווח מהמתחם ולעשות לו מתיחת פנים משמעותית. אבל לגבי האורווה, האם נבחנו חלופות למלון אותו מציע אייל נווה? ואם כבר הולכים על מלון, למה לא ללכת עם חברה שמתמחה בתיירות? במלונאות? (ארחיב על כך בכתבה הבאה) ואם כבר הולכים לעסקת תיירות, למה לא להיות שותפים גם בהכנסות?

• **רווחים משניים לקהילה** - חד"א, מכבסה, כולבו, בריכה, מקומות עבודה - זה כמובן מבורך.

• **קהילה איכותית שתהיה כ'קהילה בתוך הקהילה'** - איליה גורדון התייחס לעובדה, שבעבר היו קהילות שחיו בתוך הקיבוץ - מתנדבים, 'צבר', תל"ם, והוא גם הציג את התרומה של קהילות אלו לקיבוץ. יחד עם זאת, חשוב לציין כי הכנסת קהילה לטווח ארוך (תקופת מגורים

של שלושה חודשים עד שנה), בלי שום זיקה לקיבוץ ולאורחות חייו, עלולה להיות מורכבת ובעייתית. בנוסף לכך, לא תהיה לנו כל אפשרות להוציא את הקהילה הזו, למעט לאחר 10 שנים, וגם אז זה יהיה מורכב ויקר.

• **תשואה גבוהה לעסקת נדל"ן** - אשמח מאוד להיות שותף בעסקה שמניבה תשואה של 13.6%. עם זאת, כפי שטענתי, להערכתי התשואה תרד ברגע שנבין את העלויות האמתיות של הפרויקט, שכוללות גם את התשתיות, שלפי ההסכם הנוכחי, הקיבוץ צריך לספק.

• **תובנות של תהליך אסטרטגי** - בתהליך האסטרטגי הוחלט לפנות לערוצי השקעה נוספים, אבל החברים לא נשאלו לאחריו, האם אנחנו רוצים בית מלון בקיבוץ, כן או לא?

• **עסקה משתלמת כלכלית** - כאשר מיכל דור הציגה את התובנות שלה מהחומר שהתקבל בהמשך למפגש הראשון, עלו טענות מהחברים כי הדברים נבדקו על ידי יועצים וכלכלנים וכי הטענות של מיכל לא מבוססות. אני

חייב להגיד שאשמח להתעמק ולדון במספרים. מיכל מכהנת כמנכ"לית חברה מזה תקופה ארוכה ואני בטוח שיש לה הבנה בנושא. נראה לי ששווה להקשיב ואולי ללבן את הדברים עם יועצים וכלכלנים בשיחה הבאה.

"העסקה עם 'מיקסר' מוצגת כעסקה מקורית וחדשנית, אבל למעשה אנחנו מדברים על 'טרנד' שעבר מהעולם - שטחי מסחר וחללי עבודה משותפים. מרבית שטחי המסחר סובלים היום מירידה משמעותית בהכנסות... ולצד, לצומת הזורע אין יתרון יחסי משמעותי על צמתים ומתחמים שכנים."

מדוע להצביע נגד העסקה?

מכיוון שכבר בסעיף ה'בעד' ציינתי חלק מטעונו ה'נגד', בסעיפים הבאים אנסה לקצר...

• **אין 'אבא ואימא' מטעם הקיבוץ**, שיובילו את המהלך - בשיחות הקיבוץ

האחרונות הוצגו חלק מנתוני הענפים, ובעיקר העובדה כי הענפים במצב קשה. ואני שואל אתכם - איך אתם חושבים שראש ענף מסוים הולך לישון בערב שכזה? אני מאמין שזה כואב, מדאיג ומדיר שינה. זו האחריות שעליה מבוססים יחסי הגומלין בקיבוץ והתמיכה ההדדית! אני לא מאמין שנוכל לצאת לפרויקט כל כך גדול ומורכב, בלי שיש חבר קיבוץ שיוביל אותו (ולא נושא משרה שכיר), מתוך אותה תחושת אחריות קיבוצית.

• **פגיעה בקהילה** - הכנסת קהילה לפרק זמן ארוך, בניגוד למלון, מייצרת אינספור נקודות שיש לתת עליהן מענה, ולכן בסעיף זה יש הרבה מאוד תת סעיפים, שבסופו של דבר נוגעים בכל אחד מאיתנו לפחות בכמה נקודות חיכוך*:

- חינוך - איזו מסגרת חינוכית תינתן למשפחות העובדים? - שימוש במתקנים - בריכה, מגרשי ספורט, חדר כושר.

- חלוקה בנטל - חגים, הקמה וקיפול אירועים, תרומה לקהילה.

- בריאות - האם אנו ערוכים לקלוט מקרים רפואיים נוספים?

- שמירה על אורחות חיים - הסתובבות בקיבוץ, הסתובבות עם רכבים בקיבוץ, חיות מחמד, משפחות מתארחות, תרבות נהיגה.

- שמירה על רכוש/פרטיות - אופניים, עצי פרי, גינות - תנועת רכבים בקיבוץ - חניות, יציאה לכביש 66, יצירת עומסים על הצירים הקיימים וכו'.

*אמנם נאמר לנו שתהיה אכיפה בנושא, אבל אם נסתכל לעצמנו בעיניים, נראה כמה החלטות אנחנו באמת מצליחים לאכוף, כמו מחסנים, נהיגה בקלאבים, קמינים וכו'...

• **חוסר אמון בצוות המוביל** - אני מצטער, אבל המעטים שתומכים במיזם והציגו את דעתם, לא הצליחו לשכנע אותי שהעסקה כדאית. האמירה "אני לא זוכר בדיוק את המספרים" בנוגע לרווחיות ולהשקעה, זה לא משפט שאני יכול לחיות איתו בשלום, כשמדובר בהשקעה של מיליוני שקלים. מבחינתי, מכיוון שמדובר בכסף של הקיבוץ והאחריות של הצוות המוביל היא כלפי החברים, כאשר עולה ביקורת כלפי הפרויקט ועולות שאלות ענייניות וחשובות, יש להתייחס אליהן במלוא הרצינות! הן לא אישיות ואני יודע שכל אחד מהעומדים בהובלת התהליך יעשה הכל כדי שהקיבוץ יצליח, אבל למה לבטל את כל מי שמביע ביקורת? אם הייתה מתקבלת החלטה לדחות את הדיונים, כדי להעמיק בפרטי העסקה, לפחות מבחינתי מובילי התהליך היו זוכים להרבה יותר קרדיט.

• **פגיעה בטבע** - טביעת הרגל האקולוגית של מלון דירות בשטח הקיבוץ, היא בעלת משמעות רבה ויש לתת עליה את הדעת, בכל הנוגע לשטחי מחייה ולשטחים הירוקים שבסביבתנו. זאת מעבר לפגיעה בטבע המקומי וברצף האקולוגי, שנבנה כאן לאורך השנים. בזמן הבנייה תהיה תנועת כלים כבדים כל העת, ובהמשך, תפעול שטח שכזה יחייב היערכות לוגיסטית, שכוללת את אותן פונקציות שיש בקיבוץ ומאפשרות תחזוקה שוטפת של המקום. למשל נוי, בניין ושירותים שונים (תקשורת, חשמל וכו'), כמו גם תנועת רכבי תפעול, משאיות כביסה, משאיות מזון של ספקים שונים וכו'. היכן כל אלו מתחבאים בעסקה? האם ניתנה עליהם הדעת?

• **עלויות משניות גבוהות מהצפוי** - כפי שהוצג לנו, הקיבוץ יהיה אחראי על הנחת תשתיות שיאפשרו את הקמת הפרויקט, כמו גם תשתיות שלא נלקחו בחשבון. בהמשך, לאחר הקמת הפרויקט, הקיבוץ יהיה אחראי על התיקונים במבנה ואחזקתם. מבחינתי, סעיף זה משול ל'בור ללא תחתית' ויש למסגר את הסעיפים האלו בחוזה (אם העסקה תאושר)

• **עסקה לא טובה כלכלית** - האמת, שהנושא הזה נתון לפרשנות ואופן הצגת הנתונים, אבל נאמר שהעסקה ב'שלוש המשאלות' תתברר כמעולה ומצליחה. העסקה באורווה תכניס לקיבוץ, בתום 20 שנה של שכירות, כ-5.4 מיליון ₪ (לפי תחשיב של השכירות החדשית * 20 שנה). העלות של המבנים, על פי אייל נווה, היא 20 מיליון ₪. זאת אומרת, שאם נרצה לקנות את המבנים, בתום 20 שנות השכירות ולהיפרד כידידים (ונאמר שהערך השמאי של המבנים ירד אפילו ב-50%), למעשה, הכסף שהרווחנו מהשכירות לא יכסה את עלות הרכישה, זה לא הזוי?

• **סיכון גבוה** - איבוד שטחים. יש מספר קיבוצים, שנכנסו לשותפויות עם יזמים ומשקעים חיצוניים, שלמעשה איבדו את השטח ליזם (גינסור, דן, נווה ים, האון, עין גב ונוספים). אנחנו מלכתחילה נכנסים לעסקה שבה השטח הוא הכסף שלנו, ולכן אם העסקה קורסת, אנחנו מאבדים את השטח.

• **שותפות לא בטוחה** - כשרענן, רכז המשק, הציג את אייל נווה, הוא הציג אותו כמי שגייס לאחרונה 40 מיליון \$. זה הישג מרשים בכל קנה מידה וזכה לכותרות רבות, ובצדק, אבל באותה נשימה צריך לזכור, שאנחנו לא עושים עסקה עם אייל נווה, אלא עם המשקיעים שלו. המשקיעים אלו אנשים שעושים כסף, אוהבים כסף ויודעים לשמור על הכסף שלהם! במקרה שהעסק יקרוס, אנחנו נוכל לרדוף אחרי אייל כמה שנרצה ואפילו שה-DNA שלו דומה לשלנו, זה לא ממש יעזור, כי את הכסף למשקיעים אנו נידרש להחזיר.

• **מה יהיה במקרה של פשיטת רגל של 'מיקסר'?** - במקרה כזה כל העסק ייעצר ולא נוכל לקדם שום פעילות במתחם 'שלוש המשאלות' והאורווה, עד אשר יוסדרו העניינים.

• **ה'אגודה' משמשת כחוצץ בין הקיבוץ להשקעה** - בגדול, אגודה היא למעשה ישות משפטית נפרדת, כך שהחברים באגודה לא מסתכנים באופן ישיר, אלא האגודה עצמה. לכן נאמר לנו שהסיכון, עבורנו החברים, הוא קטן ואפילו לא קיים, מכיוון שגם במקרה

"האם נבחנו חלופות למלון...? ואם כבר הולכים על מלון, למה לא ללכת עם חברה שמתמחה בתיירות? במלונאות? ...ואם כבר הולכים לעסקת תיירות, למה לא להיות שותפים גם בהכנסות?"

תהליך הדרגתי? אני טוען, שאם יינתן לנו פרק זמן קצר, נוכל להגיע עם אפשרויות נוספות, שגם ילחיצו את היזם וימקמו אותנו במקום טוב יותר במשא ומתן. באופן שבו מוצגים הדברים, נראה כאילו אייל נווה וחברת 'מיקסר' הולכים להציל את הקיבוץ, אז ברור שלא נוכל להוציא הרבה יותר מאשר הסיכומים אליהם הגיעו במשא ומתן שהוצג לנו.

לסיכום דברי, אני מתנגד לעסקה המוצעת, אני חושב שגם אם לא הגעתי לכל הטיעונים, יש בכתוב מספיק חומר למחשבה ומספיק סימני שאלה, שיש לתת עליהם את הדעת. עלינו לזכור, העסקה מתבצעת אצלנו בחצר, ונוגעת לחצר. אם צריך לעצור ולחשוב רגע, אז כדאי לעשות זאת לפני שנכנסים לעסקה, שתשנה לצמיתות את הקיבוץ. ■

שהעסקה תקרוס, האגודה תהיה הגוף שיישא באחריות זו. אבל המציאות היא שהישות 'קיבוץ' היא חברה באגודה, כלומר, כל אחד מהחברים (בלי שמות...) "אגודה שיתופית מבוססת על ניהול עצמי בדרך דמוקרטית, לרווחת החברים, חברי האגודה הם גם הבעלים של האגודה ונכסיה" ולכן, ברור שאם העסקה תרוויח, אז גם אנחנו נרוויח, אבל אם העסקה תפסיד או תקרוס, הקיבוץ, כשותף, יהיה חייב לתת מענה. כאשר התרעמתי בפני ההנהלה לגבי היועצים שמציגים את העסקה, קיבלתי את התשובה ש"היועצים מייצגים את האגודה ולא את החברים", אז מי כן מייצג אותנו? האם האגודה שייצרנו פועלת כישות עצמאית בקיבוץ?

• **לא התקבלו כל חלופות בנושא** - נכון שאלון פלד אמר, שנבחנו הרבה מאוד שיתופי פעולה לאורך השנים, אבל אף משא ומתן לא הבשיל לכדי עסקה, אז למה לא נעשה

נגד הפרויקט, בעד הקיבוץ / תלמי ליבנה

רבים נוספים) - הפרויקט הזה, בעיניי, מעיד על הבנה לא נכונה של מהו הקיבוץ. כי אם אנחנו, תושבי וחברי הקיבוץ, רוצים לחיות פה בשלום עם היער היפה שלנו, החברה הנהדרת, התרבות וכו', אל לנו להיות תלויים בפרויקט נדל"ן של גורם חיצוני, שאף אחד מהקיבוץ, למיטב הבנתי, לא מתכוון להקים או לנהל אותו. לא בשביל זה הקיבוץ שלנו עלה על הקרקע בשנת 1936. לא בשביל העתיד הנדל"ני, האורב מעבר לפינה, ראשוני הקיבוץ הקימו את כל מה שיש פה. הלוואי ויכולנו לשאול אותם... האם בנייה על פינת הטבע האחרונה שנשארה לנו בתוך הקיבוץ והפיכתה למתחם מגורים - האם זה מה שיציל את הקיבוץ? האם מתחם עבודה משותף בכניסה לקיבוץ יושיענו מצרה? את התשובה לכך אני לא יודע, אבל למה לתקן את מה שלא שבור?

אילו יכולתי להעלות הצעה לסדר היום, בנוגע לרעיון אחר שאולי יכניס לנו עוד קצת כסף לארנק (כי זה הרי יותר חשוב מהצביון הקיבוצי... כמובן) הייתי מציע לחשוב על פרויקט מתוך הקיבוץ, שאנחנו עובדים בו ומקימים אותו, כי אנחנו לא צריכים אף אחד אחר שיעשה זאת במקומנו. בקרוב קול הצעירים יישמע ונתחיל לפעול נגד הקמת פרויקט הנדל"ן. העתיד של הקיבוץ שלנו חשוב מכדי שניתן לאיזו חברה חיצונית וכמה אנשים שאנחנו לא מכירים, שיגורו פה רק בשביל הכסף, לנהל לנו את העתיד. אמנם אנחנו נגד פרויקט הנדל"ן, אבל אנחנו בהחלט בעד הקיבוץ! ■

שלום. כאן צעיר חסר מנוח. למה חסר מנוח? שאלה טובה. לאחרונה, עלה לאוויר רעיון פרויקט הנדל"ן בקיבוץ, וישר נבהלתי והתחלתי לרחרח לאן הרוח נושבת בקרב החברים. לאחר בירורים, שמיעת קולות ודעות שונים, כולל תקצירים של שיחות קיבוץ בנושא, הבנתי שלא ברור לאן הרוח נושבת בעיניי זה. ואני, צעיר שהקיבוץ חשוב לו, אך לא יכול בינתיים להצביע ולהשפיע, יצאתי לברר - מה דעתם של צעירי הקיבוץ בנושא.

שאלתי שתי שאלות פשוטות:

הראשונה - מה דעתך בנושא פרויקט הנדל"ן בקיבוץ? השנייה - האם את/ה מתכוונת לעשות משהו בנידון? תוצאות ה'סקר' ברורות - הרוב הגדול מתנגד לפרויקט, וכל מי שמתנגד מעוניין לפעול בנושא.

אנחנו, שחלקנו רואים את עתידנו כאן וחלקנו פשוט גרים פה באופן זמני, מתנגדים לכך (ושוב - אני מדבר בשם הרוב הגדול של הצעירים) ולא מעוניינים לראות את פרויקט הנדל"ן הזה מתממש בקיבוץ. כדאי להזכיר - אנחנו העתיד של הקיבוץ! (לפחות זה מה שאומרים לנו). עכשיו יגידו התומכים במיזם שאנחנו לא מבינים, לא מעורים בפרטים, עדיין צעירים ושזה לא העסק שלנו, כי "מה אכפת לך, עוד לא עשית טיול אחרי צבא" וכו'. אז חשוב לי לשתף אתכם שאני מתעסק, מתעניין ומתעדכן בפרויקט מהרגע שהוא עלה לאוויר הקריר של הזורע, ואני בטוח שהמיזם הזה לא טוב לקיבוץ שלנו. למה? כאן אני עובר לדבר בשם עצמי (בתקווה שאסחוף אחריי

מדף הספרים

על הספר **בינת השכוי** מאת **אביגדור דגן** / טליה כלב

ישנם אנשים שעבורם 'בינת השכוי' הוא סוג של ספר פולחן, כזה שכדאי שיהיה בתיק כדי לשמור על אופטימיות, לכל צרה שלא תבוא.

שם הספר בעברית ניתן בהשראת הברכה הראשונה בבְּרָכוֹת הַשַּׁחַר, הנאמרות לפני תפילת שחרית, כדי לבטא הודיה על החיים המתחדשים מדי יום לאחר השנייה: "ברוך אתה ה'... אשר נתן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה". בשפת המקור, צ'כית, הספר נקרא פשוט "תרנגול" Kuropění, או ליתר דיוק, כפי שהאימא הצ'כית שלי תיקנה אותי, "תרנגול בר" (באנגלית: The Cock's Crow).

בינת השכוי הוא הספר השני והמוכר ביותר של אביגדור דגן. הוא יצא לאור לראשונה בשווייץ בשנת 1975. הרומן דורג במקום הראשון במשאל של רדיו אירופה החופשית. הספר תורגם לעברית מן הגרסה האנגלית ויצא לאור בהוצאת 'עם עובד' בשנת 1978, ובהוצאה מחודשת ב-2016.

פדרו הוא תרנגול שהתמזל מזלו ובמקום להפוך למרק על צלחתו של רופא הכפר, חסו עליו והוא נשאר לצדו של הרופא, כבן לוויה שנח על כתפו בעת שזה הולך לבקר את החולים בכפר מדי יום. דרך שיטוטיהם בעיירה ומפגשיהם עם אנשיה, הם עורכים ביניהם שיחות על החיים והטבע. הרופא מתבונן בחיים, בטבע ובכל מה שסביבו, בנימה של איש זקן למוד ניסיון, בעוד פדרו משלים את ההתבוננות הזו על ידי הצגת תפיסה אופטימית וחיובית על החיים. לא משנה מה, כל בוקר הוא יקרא את קריאת הניצחון שלו לשמש וליום החדש העולה. פניו תמיד קדימה אל היום הבא. דרך

השיח המשונה והמפתיע הזה מתקבל דיאלוג פילוסופי, הומניסטי ומלא תובנות מרגשות ומעניינות, על יחסים בין בני אדם, בינם לבין הסביבה, בינם לבין אלוהים.

שאלה הנשאלת בספר על ידי אחד מאנשי הכפר: "האם לחיים יש עלילה?" האם יש סיפור, ייעוד, משמעות בחייו של כל אחד מאיתנו? כל הרהור שכזה אינו נפתר בתשובה חד משמעית, מלבד קריאתו של התרנגול, כפי שמפרש אותה המספר: "ניצחון! ניצחון!", מדי בוקר כשהשמש עולה.

הסופר, אביגדור דגן, נולד בצ'כוסלובקיה בשם ויקטור פישל. הוא היה בעל תואר דוקטור למשפטים ומדעי המדינה. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה הוא עזב את מולדתו ועבר להתגורר בלונדון, שם עבד לצד שר החוץ הצ'כוסלובקי הגולה, יאן מסריק. כשעלה לארץ ב-1948 הוא השתלב במשרד החוץ הישראלי. דגן האריך ימים ונפטר בשיבה טובה בשנת 2006 בגיל 94. אגב, אחיו היה גבריאל דגן, השחקן והמחזאי.

"הוא היה איש עם חוש הומור מפותח למדי", סיפר בנו של הסופר, "אני זוכר אותו יושב בחדר העבודה וכותב, ולאחר שהיה מסיים היה צועק לאימא שלי, שהייתה חצי חירשת, שתגיע לעבור על הדפים. היא הייתה בוחנת את מה שכתב ובגלל שהיו לו בעיות ראייה חמורות, היא הייתה משלימה את המילים שהוא החסיר בהקלדה. לא פעם אפילו קרה שהוא לא ראה שאין נייר במכונת הכתיבה, וכך מספר עמודים הוקלדו לאוויר."

עוד סיפר הבן, כי לאחר הצלחת הספר, "התמלא הבית של אמא ואבא במאות תרנגולים מכל הסוגים - ציורי תרנגולים, פסלים וחפצים אחרים, שנשלחו אליהם מכל רחבי העולם. אמא שלי גילתה הבנה, יש לציין, ופעם בשנה אפילו הייתה מנקה את היצירות אחת-אחת. אתה יודע מה זה לאבק מאות תרנגולים?" לסיכום: בימים טרופים אלה, מומלץ להחזיק בבית תרנגול, או לפחות פסלון של אחד וכמובן עותק של "בינת השכוי", לכל צרה שלא תבוא.

ענייני השעה ב'

בתמונה: הפגנה בעפולה בשבת האחרונה. ממול עומדים מפגיני ימין (שלא נראים בתמונה) והמשטרה חוצצת בתוך.

תודה לדבורה כדיר על התמונה והדיווח.

חפגיני עפולה והעמקים מזמינים את כל מי שאכפת לו ורוצה להחליף את השלטון בישראל, לבוא בשבת הקרובה, בשעה 20:00 ל'יד לבנים' בעפולה. נדליק נרות בכוסיות ונשיר "באנו חושך לגרש".

חג אורות הזורע

בעוד יומיים נציין את היום הקצר ביותר בשנה, שהוא גם היום החשוך ביותר. איזה מזל שאנחנו יכולים להרים מתג ולהאיר את החשיכה, ללחוץ על כפתור ולשכוח מהקור שבחוץ. כמה פשוט. לרגל חג האורות הבא עלינו לטובה, יצאתי לראיין את האנשים שדואגים לספק לנו, עד פתח הבית, את מוצר הצריכה הבסיסי הזה - חשמל: שבתאי פרידמן - מהנדס חשמל ורענן פרנס - רכז המשק ומנכ"ל 'אורות הזורע'. שבתאי ורענן סיפרו לי על 'אורות', על פרויקט האנרגיה הסולארית ועוד חידושים מפתיעים ומעניינים בתחום החשמל בקיבוץ. / אילת ראטס

לספק שירות אמין ובטיחות.

מעניין לציין, שאנו רוכשים את החשמל שלנו מיצרן פרטי בשם 'דליה אנרגיות', שנמצא באתר 'צפית' ליד כפר מנחם. 'דליה' נוסדה בשנת 2005, כחלק מיוזמה של התנועה הקיבוצית, ששולטת בחברה זו. תחנת הכוח שלה מבוססת על טכנולוגיית מחזור משולב ופועלת באמצעות טורבינת גז וטורבינת קיטור (בדומה לטורבינות באתר 'חגית'), ומהווה כיום 7% מכושר ייצור החשמל של ישראל. 'דליה' מוכרת חשמל לקיבוצים בהנחה של 7-8% ממחיר חברת החשמל.

מה לגבי רווחים שמקורם בייצור עצמי של חשמל, באמצעות אנרגיות מתחדשות, קרי הלוחות הסולאריים, שמותקנים על מבני קיבוץ?

הקיבוץ, דרך 'מעיינות הזורע', וללא קשר ל'אורות הזורע', יוזם הכנסות מייצור חשמל מאנרגיה סולארית. זאת כחלק ממדיניות של הכנסות פסיביות, על-מנת לממש נכסים לטובת רווחים לקהילה. נכון להיום מותקנים לוחות (פאנלים) כאלו על כמה גגות, כדוגמת המוסך, המדגה ועוד. גם ייצור חשמל נתון כמובן לרגולציה ממשלתית, לפי מסלולים שונים של תעריפים, שהצרכן/ייצרן יכול לבחור מתוכם. קיבוץ הזורע מזרים כיום חשמל לרשת, במסגרת של 2 מסלולים שנבחרו על-ידו: מסלול עם תעריף קבוע למשך 25 שנה ומסלול של 'מונה נטו', בו החשמל המיוצר

מה זה 'אורות הזורע'? במה אתם עוסקים?

בעשור האחרון, מדינת ישראל מפעילה רגולציה שנקראת 'מחלק חשמל היסטורי'. משמעות הרגולציה היא, שכל מי שהוגדר בעבר כ'מחלק חשמל' יכול לבחור, אם לפעול עפ"י הנחיות אלו, או לאפשר למחלק החשמל הראשי (חברת החשמל) לפעול בחצרו. ברב המוחלט של הקיבוצים, כולל קיבוץ הזורע, בחרו להיות המחלקים בעצמם, כלומר לפעול תחת רגולציה זו. הסיבות לכך מגוונות ונוגעות למצב תשתיות החשמל, הנחת סיטונאי בתעריף החשמל, רגולציה פנימית (חיבור לחשמל בתוך הקיבוץ, לפי טופס 4) הנתונה בידי המחלק ועוד.

תחת אותן הנחיות, הקמנו בשנת 2012 את חברת החלוקה של הקיבוץ - 'אורות הזורע' בע"מ. לצורך כך נדרשנו להכין תוכניות מפורטות לחלוקת החשמל ולשדרג את הרשת, כדי ליישר קו עם הרגולציה. האחריות שלנו, כמחלק, היא על חלוקת החשמל בחצרות אזור החלוקה (מבני הקיבוץ) ואחרי המונה של הצרכן.

מהם מקורות ההכנסה של 'אורות הזורע'?

תעריף החשמל שאנו רוכשים הוא נמוך משמעותית, לעומת התעריף שמשלם הצרכן, וזהו מקור הרווח שלנו. חשוב לציין שהתעריפים נקבעים ע"י חברת החשמל ואנו מחויבים לכך, כמובן. הרווחים מיועדים לתחזוקה שוטפת של הרשת ולשדרוג המערכות, על-מנת שנוכל

התקנת לוחות (פאנלים) סולאריים על גגות מבנים בקיבוץ

צילומים: שבתאי פרידמן

בשנתיים האחרונות תאורת הרחוב בקיבוץ הוחלפה ברובה ללד (LED) - מהן הסיבות לכך ומה דעתכם על הקולות שגורסים שיש בכך משום פגיעה סביבתית ואף בריאותית?

חשמלית הזורע, ביוזמת מייק שדה וללא קשר ל"אורות הזורע", עוסקת כבר מתחילת שנות האלפיים בהחלפת גופי תאורה ישנים בגופי תאורה יעילים יותר וחסכוניים, לפי הטכנולוגיות הזמינות. בהתחלה הוחלפו נורות הליבון בנורות פלואורסצנטיות קומפקטיות ובשנים האחרונות מתקדמים לנורות לד.

הסיבות להחלפת התאורה הן קודם כל כלכליות - נורה 'רגילה' של פנס רחוב צורכת 80 וואט, לעומת 20 וואט בנורת לד באותה עוצמת הארה. ברור שיש כאן חיסכון משמעותי. גם אורך החיים של הלד גבוה לאין שיעור, כלומר קיים חיסכון לקהילה, גם בבילוי ובשעות עבודה. בקיץ האחרון החלפנו את כל עמודי התאורה הגבוהים במרכז הקיבוץ ללד.

לגבי הטענות לפגיעה אקולוגית או בריאותית, בדקנו את הנושא וככל הידוע לנו זהו תחום שטרם נחקר באופן מספק, ועל כן אין עדיין מסקנות ברורות, לגבי ההשפעות של תאורת הרחוב על בני אדם. יתר על כן, החלפת תאורת הרחוב הגבוהה נעשתה לפי המלצות מע"צ, להתקנת תאורה בהירה/קרה' בצירי תנועה ראשיים (כדוגמת הכביש בשכונה החדשה), שהוכח כי היא מאפשרת אבחנה טובה יותר בפרטים ויכולה למנוע תאונות. בעמודי התאורה הפנימיים, הנמוכים יותר, התקנו תאורה צהובה/חמה', שהיא נעימה יותר ויש לגביה פחות חילוקי דעות.

אילו עוד פרויקטים 'מתבשלים' אצלכם?

בעיקר פרויקטים לחידוש, שדרוג וטיפול בתשתיות החשמל. בשנה האחרונה כולנו הרגשנו את הפסקות החשמל המרובות, עקב שדרוג מרכזיה א' - במרכז הקיבוץ. במסגרת השדרוג החלפנו את המרכזיה עצמה, שהייתה תלויה על עמוד ליד החשמליה... כיום המרכזיה נמצאת בתוך חדר, עם לוח חדש וכוללת גם מונים, כנדרש. השדרוג הזה אפשר לנו גם להגדיל את ההספקים. נמשיך לטפל במרכזיות נוספות בקיבוץ לפי סדר כרונולוגי, מהישנה ביותר - שהוקמה בשנות ה-60, ועד החדשות יותר. על כן צפויות גם בעתיד הקרוב הפסקות חשמל נוספות, עקב שדרוג המערכות, אם כי אנחנו משתדלים לרכז את עבודות השדרוג לעונות המעבר, בהן צריכת החשמל הפרטית נמוכה יותר. אנחנו מקווים שיהיה לכולנו חורף חמים, עם כמה שפחות שיבושים באספקת החשמל, וכמובן חג אורים שמח!

תודה לשבתאי ורענן על הריאיון מאיר העיניים.

מקוזז 'אחד לאחד' מול החשמל שאנחנו קונים. הכדאיות של כל מסלול תלויה בתעריפי החשמל שקובעת חברת החשמל, בהיקף הייצור ובהיקף הצריכה.

נכון להיום, מהו היקף ייצור החשמל של הזורע, באמצעות אנרגיה סולארית?

בשיא הייצור - בעונת הקיץ, בשעות היום - אנחנו מספקים כ-12% מצריכת החשמל של הקיבוץ, לא כולל 'פלסטופיל'. בחישוב של ממוצע שנתי, אנחנו מספקים 6.5% מסך צריכת החשמל של הקיבוץ.

האם ישנה שאיפה להגדיל את היקף ייצור החשמל?

אכן כן, השאיפה היא לגדול והסיבה היא כמובן כלכלית. כפי שהוזכר קודם - המדיניות היא להגדיל את נתח ההכנסות הפסיביות, ובכלל זה ייצור החשמל. בימים אלו אנחנו בוחנים היתכנות של הקמת תחנה צפה, לייצור חשמל סולארי, במאגרי המים שלנו. מערכות כאלו כבר מותקנות ועובדות בהצלחה במאגרי מים במקומות אחרים בארץ.

לאחרונה פורסם כי 'משקי אנרגיות מתחדשות' מכניסה פיילוט של שימוש ברכב חשמלי בקיבוצים. (ראו כתבה מחודש מרץ <https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3757818,00.html>). איפה זה עומד אצלנו? האם החלפת צי הרכב לחשמלי, הוא תחום שעומד על הפרק?

קבוצת 'משקי הקיבוצים' מפעילה יוזמות שונות בתחום החשמל ומשק החשמל הפנימי של הקיבוץ. אחד ממנהלי הפרויקטים הללו בחברת 'דליה אנרגיות' (שהוזכרה קודם לכן) ומשקי הקיבוצים, הוא אלון פלד. אחת מהיוזמות שהם מכניסים היא הרכב החשמלי, והם הציעו לנו לרכוש מספר עמדות טעינה (ניתן לראות עמדה כזו, המשמשת את אלון, בקצה הצפוני של שכונת העמק). אחד היתרונות הוא המחיר לק"מ - זול יותר לעומת מנוע בנזין או רכב היברידי. כרגע זה עוד בבדיקה ראשונית, ותלוי גם ברגולציות והחלטות ממשלתיות, שכרגע, כידוע, מושהות והעתיד לא ברור.

עבודות תשתית לשדרוג מרכזיה א'

סיכום שנת 2019 ב'אקוויטיקס' / יניב סלע

לכל חברי הזורע שלום רב. ברצוני לשתף אתכם בנעשה ב'הזורע אקוויטיקס' בתקופה החולפת ולסכם את שנת 2019, הקרבה לסיומה.

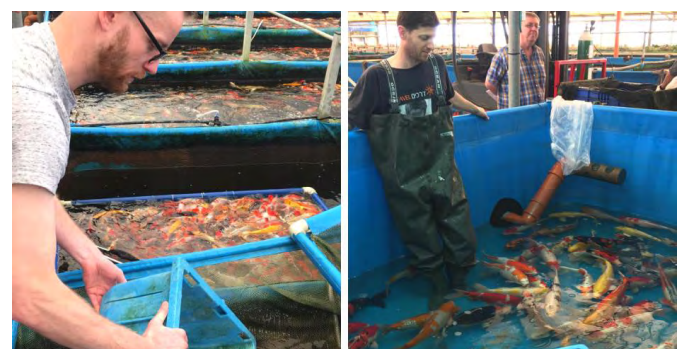
מצב שוק דגי הנוי העולמי:

שוק דגי הנוי חווה בשנתיים האחרונות משבר חריף, שהפתיע את רובנו. אנו רואים מגמת ירידה בשלוש השנים האחרונות, אך לירידה כזו לא ציפינו. קשה לשים את האצבע היכן נמצאת הבעיה, אך ככל הנראה ישנה יותר מסיבה אחת. שוק דגי הנוי אינו יציב, והוא ידע עליות וירידות, מסיבות שונות, גם בעבר. סביר להניח, שלפחות חלק מהגורמים מאוד דומים, גם במשבר הנוכחי.

הדג הישראלי (דגי זהב וקוי) הינו הדג המוביל בתחום שבו אנו עוסקים - תחום המים הקרים -ברחבי אירופה. גם תחום הדגים הטרופיים הינו תחום שאנו עוסקים בו, אך לא בגידולם (אגע בכך בהמשך). הדג הישראלי מהווה כ-70% מכלל הדגים המגיעים לאירופה מכל העולם, ומצטיין באיכותו, בריאותו, צבעיו החזקים ויציבות האספקה שלו (סל המוצרים זמין כמעט תמיד). ישנם עוד מספר מגדלים ברחבי הגלובוס: יפן - ספק/ יצרן של קוי מחוסן, סין - יצרני דגי זהב ושליירים (בעיקר לשוק המקומי) ועוד מספר יצרנים מקומיים באירופה (צרפת ובלגיה), שהצלחתם תלויה בעיקר במזג האוויר. אציין, ש'הזורע אקוויטיקס' הינה החברה הגדולה בישראל בתחומה, וממוקמת בין 5 הגדולות בעולם. לקוחות 'הזורע אקוויטיקס' פרוסים כמעט בכל רחבי העולם ומספרם היום הוא מעל ל-70. בישראל ישנן שתי חברות נוספות, המתחרות מולנו, והן שייכות למעגן מיכאל ולכפר רופין (פירוט בהמשך).

עיקרי הסיבות למשבר הנוכחי:

1) שוק הולך ומצטמצם - שוק דגי הנוי היה מוכר, לאורך רוב השנים, כשוק מסורתי, קבוע, עם נפח מכירות פחות או יותר ידוע וקהל לקוחות יציב ואמיד. כיום, הדור הצעיר מתעניין פחות בגידול בעלי חיים וממוקד

בתחביבים אחרים, בעיקר טכנולוגיים. שטחי הבריכות והחצרות באירופה הולכים ומתמעטים, וכמעט שלא מוקמות בריכות חדשות. בבניות פרטיות חדשות רוב השטח מיועד למבנה/חדר נוסף. אזכיר, שרוב הדגים שלנו מיועדים לבריכות (בעיקר דגי הקוי).

2) מזג אוויר - מזג האוויר תמיד היווה בעיה או הצלחה. מזג האוויר הינו גורם משמעותי ביותר עבורנו. שינויי מזג האוויר הקיצוניים, בשנים האחרונות, גורמים לחוסר יציבות בקניות/מכירות. חורפים ארוכים מאוד וקיצים לוהטים פגעו בנו פגיעה לא מבוטלת. האביב, הנוח יחסית באירופה, תרם להצלחתם של מגדלים מקומיים לייצר תחרות (אמנם קטנה), שפוגעת בנו באיבוד גל של מכירות בתחילת השנה. חשוב לציין, שאיכות הדג האירופאי נמוכה בהרבה, אך למחירו הזול (כמו בכל תחום) יש יתרון גדול מאוד.

3) מט"ח - בשנת 2017, בעקבות התחזקות הולכת וגוברת של השקל, ביצענו אל מול הלקוחות מהלך של גידור. אסביר בפשטות: כל דג שנמכר לאירופה, נמכר במטבע היורו לפי שער של 4.2 ₪ ליורו. כלומר, כאשר ערך היורו עומד על 3.8 ₪, הלקוח ישלם עוד 0.4 יורו סנט על הפרש השער. באנגליה, כל דג יחויב בפאונד לפני שער של 5.75 ₪, והדולר לפי שער של 3.8 ש"ח. במהלך רוב שנת 2019 (ינואר היה סביר...) לקוחות 'הזורע אקוויטיקס' שילמו בממוצע: 7% גידור באירופה, 25% גידור באנגליה ו-11% גידור בארה"ב ודרום אפריקה. ללא ספק זה היה מהלך מבריק, אשר הוכיח את כוחנו בשוק, אך מקשה מאוד על לקוחותינו ומקרבת אותנו לתחרות מהמזרח (למרות הקושי לקבל את סל המוצרים משם).

4) תחרות - לאורך השנים היו להזורע מספר יתרונות על פני המתחרים. יכולת ייצור דגי הזהב שלנו היא מהטובות ביותר בעולם. עם זאת, בשנתיים האחרונות מתחרינו מהארץ נחלו הצלחות בייצור, מה שהוביל לתחרות ולירידת מחירים. גם מכירות ישירות, לצורכי השלמת מלאי למשקים אלו (מעגן מיכאל וכפר רופין), ירדו באופן משמעותי.

5) רגולציה - מסחר בבעלי חיים הוא גורם שמעורר לא מעט שאלות ומקדם איתנו החלטות רגולטוריות, שמקשות עלינו להתמודד איתן. בנוסף, ישנם יצואנים אשר מתעלמים לעיתים מהחוקים, והדגים שנשלחים למדינות היעד סוחבים איתם מחלות שונות. לדוגמא: השוק הקנדי, שהוא שוק מצוין עבור הזורע, סגור לייבוא דגים ב-3 השנים האחרונות, פורטוגל סגרה את שעריה למספר חודשים במהלך השנה וספרד אינה מכניסה לשטחה את דגי הקוי.

6 דגים טרופיים - הדגים הטרופיים מהווים 80% מהשוק העולמי. הזרע, לאורך השנים, מכרה דגים טרופיים במספר דרכים: קנייה ומכירה ישירה מול מגדלים שונים בארץ, רכישת חברה לשיווק דגים טרופיים ('סנדג') וכיום שת"פ עם חברת 'קאלרס' ממושב חצבה. שוק הטרופיים הוא שוק תחרותי ומורכב ביותר - מונה אלפי סוגים של דגים, דורש ידע נרחב, אמצעי גידול מתקדמים, שטח ועוד... עיקר התחרות היא מהמזרח וקיים קושי רב להתחרות במחיר. היתרון של הדג הישראלי הוא לרוב במגוון ובעיקר בבריאות. חברת 'קאלרס' הינה חברת הייצור והשיווק הגדולה בישראל. החל משנת 2014 'הזרע אקוויטיקס' ו'קאלרס' עובדות תחת פורמט אחד ורשימות מלאי מחוברות. כמו כן, מתבצעות נסיעות שיווק משותפות והשתתפות בתערוכות. בישראל ישנם מספר מגדלים, המחלקים את תוצרתם עם 'קאלרס' ועם עוד מספר חברות שיווק. גידול הטרופיים יקר מאוד וחשוף למחלות ולמשברים רבים. למרות הביקוש הגדול, אנו חווים מחסור בתקופה האחרונה במספר סוגי דגים מובילים.

נקודות אלו (בתמצית) מהוות את הנחת הבסיס למצב השוק, בו אנו מתמודדים בתקופה האחרונה. השנה, כבר בתחילתו של חודש מאי הבנו, שהתוכנית אליה כיוונו, ככל הנראה לא תתקיים. כתוצאה מזאת, נבנתה תוכנית צמצום אגרסיבית, שמטרתה לחסוך ולצמצם היכן שניתן. התוכנית ירדה לפרטים הקטנים ביותר, וכל העובדים, בלי יוצא מהכלל, נרתמו למשימה והעלו רעיונות לשיפור. אין לי מילים לתאר את התגייסות הצוותים, ההבנה ולקיחת האחריות. ללא ספק, האהבה למקום והאכפתיות לענף הובילו את כולם. התוכנית הצליחה, אך לצערי, רמת המכירות לא הייתה מספקת בכדי לסיים את עונת 2019 בצורה טובה.

הפנים קדימה:

כעסק שידע בעברו להתייב ולצאת ממצבים קשים, אני מאמין שנדע גם לצלוח את המשבר הנוכחי. אנו עושים לילות כימים במאמצינו לייעל את המערכת, להתחזק ולהביט קדימה. כולי תקווה, שבמהלך שנת 2020 נגיע למסקנות ראשונות מגידול חדש שאנו עוסקים בו, וזאת לפי תוכנית אסטרטגית שבנינו באביב 2018. בשלב זה לא נוכל לפרסם פרטים נוספים, לגבי סוג הגידול החדש והשיטה. כמו כן, בקרוב יחל גידול של דג מיוחד (טרופי), בתקווה להגדיל את סל המוצרים שלנו. בנוסף, אנו עוסקים באופן עקבי בפיתוח דגים חדשים והכנסת אוטומציה, למטרת חיסכון בכח-אדם ובשעות עבודה.

שת"פ הזרע - כפר-רופין: הזרע וכפר רופין משתפים פעולה, בשנים האחרונות, אצל מספר לקוחות. שיתוף פעולה זה כולל השלמות הדדיות ותיאומים שונים. מערכת היחסים הטובה, בנוסף למצב השוק, הובילה אותנו להשגת הסכם עבודה משותף ורחב הרבה יותר. עיקרי ההסכם:

- לקוחות כפר רופין יעברו למחלקת השיווק בהזרע.
- לקוחות כפר רופין ימשיכו לקבל את דגי כפר רופין ויקבלו השלמות מדגי הזרע, במידת הצורך.
- הזרע תכין תוכנית ייצור שנתית עבור כפר רופין.
- הזרע תזכה בעמלת מכירה מדגי כפר רופין ומתחום ההובלות.
- אין השקעה כספית מצד הזרע.
- כל ניהול הייצור בכפר רופין יהיה באחריותם.
- תקופת ההסכם: +5 שנים, עם אופציה לשנתיים נוספות.

כולי תקווה שהסכם זה יחזק את שני המשקים - מצד אחד ע"י צמצום הוצאות והתייעלות, ומצד שני ע"י הקטנת כמות הדגים בשוק, בזכות תוכנית הייצור, ובכך נוכל לשמור על מחיר גבוה. כמו כן, מהלך זה מחזק את הזרע (מחלקת השיווק) בכך שנקבל לידינו סל מוצרים גדול ורחב יותר (שללירים, קוי מחוסן ודגים אקולוגיים). כאן גם המקום לציין את העוסקים במלאכה, לגיבוש ההסכם, משני המשקים. הסכם כזה דורש לא מעט ויתורים ופשרות, ואני שמח על כך ששני הצדדים השכילו להתגבר על הקשיים, לטובת עתידן של שתי החברות.

לסיום:

ב'הזרע אקוויטיקס' קיים ההון האנושי הטוב ביותר, עם הידע הנרחב ביותר, בענף הדגים. המוטיבציה שלנו להצלחה גדולה מתמיד ותוביל אותנו קדימה, למקומות חדשים. נוסף גם אמונה ואהבה רבה, בתקווה לכך שבסופו של תהליך, אלו יספקו לנו הכנסות, חזרה לרווחיות ראויה וסיפוק מהעשייה.

■ בברכה, יניב סלע

על טעויות בשיקול הדעת

לפני שבוע שמעתי הרצאה, שהסבירה מדוע ילדים ובוגרים שעברו טראומה בילדותם הצעירה (ילדים מאומצים במקרה זה), נוטים, באחוזים גבוהים, הן להתמכרויות והן למעשים בעלי אופי של הרס עצמי, או במילים אחרות - מבצעים פעולות, שלאחר מעשה ברור שנובעות משיקול דעת מוטעה.

מסתבר, שאזורים ספציפיים במוח אחראים על 'שיקול דעת', או יותר נכון, על בחינת כמה אפשרויות פעולה ובחירה באחת מהן. כאשר אזור זה נפגע, או לא מתפתח מספיק (במקרה זה עקב חוסר אינטראקציה נכונה/בריאה עם דמות מטפלת) - הילד/הנער/אדם בוגר עלול, במקרים רבים של 'צומת החלטות' או אפילו מתוך דחף רגיל (כמו של כולנו) 'לעשות שטויות' - 'לבחור' בפעולה הלא נכונה ועל ידי כך לגרום נזק לעצמו ו/או אחרים. הבנת מנגנון פיזיולוגי זה, נותנת לנו תשובה לשאלה השכיחה שלנו כהורים: "מה חשבת לעצמך כאשר אמרת/עשית את זה?" (כלום, לא היה תהליך בחירה בין אופציות כלל).

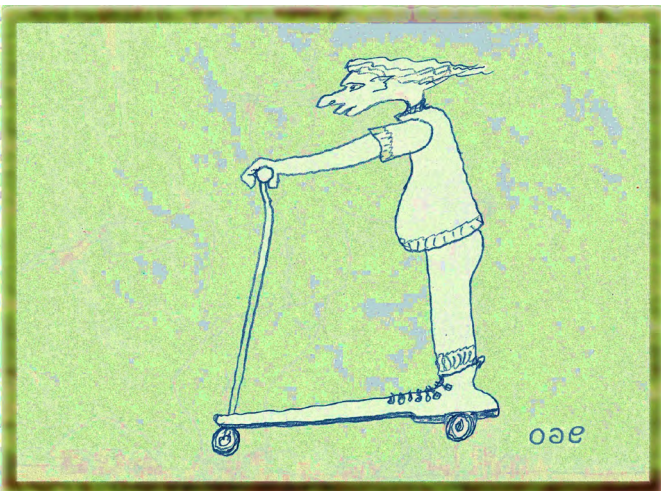
לנו, כהורים, מאפשרת הבנה זו לא לנטור טינה או להיעלב מהילד, או אפילו לא להגדיר זאת כ'חינוך גרוע'.

על ידי כך נוכל להתמקד במקומות בהם ניתן לטפל, לקדם, ללמד, להציב גבולות ולהעניק לו אהבה. במחשבה נוספת על העניין, אמנם ברור לי שרוב ההחלטות השגויות שאנשים עושים, נובעות מהפעלת מנגנון הבחירה ופשוט בחירה באופציה השגויה (מבחינה תועלתית או מוסרית), אבל סביר להניח שיש גם אנשים ש'מרכז הבחירה בין אופציות' שלהם במוח פגום/חלש יותר מאחרים, עקב סיבות היסטוריות, גנטיות או אחרות. כך נוכל להבין, ואולי אפילו לקבל, הרבה מההתנהגויות, אמירות ופעולות של אנשים אחרים.

■ שבת שלום!

קווים לדמות

נעל קורקנט. צייר: שבתאי פרידמן

טיפת מיתולוגיה / אהוד דור

פְּרוֹמֶתָאוֹס וְתִיבֵת פְּנִדוֹרָה - לכבוד חנוכה

לפידי האש של חנוכה מעלים בזיכרון את דמותו של פְּרוֹמֶתָאוֹס. אותו טיטאן אשר ברא את בני האדם, ואשר מתוך כך שדאג וחס עליהם, הסתכן וגנב בחשאי את האש עבורם מהאולימפוס.

אגב, המין האנושי שברא פְּרוֹמֶתָאוֹס, כלל תחילה גברים בלבד. בתגובה נזעמת על גנבת האש, העניש זְאוֹס הן את פְּרוֹמֶתָאוֹס והן את בני האדם. את פְּרוֹמֶתָאוֹס כבל לסלע, ואת בני האדם בחר להעניש בכך שברא עבורם את האישה. הֶפֶיסְטוֹס, אל החרְשִׁים, נצטווה לעצב את האישה הראשונה, והשם שהוענק לה היה: **פְּנִדוֹרָה**. אחיו של פְּרוֹמֶתָאוֹס התאהב בה ונשא אותה לאישה. לחתונתם קיבלה פְּנִדוֹרָה מהאלים תיבה יפה להפליא, אך הוזהרה שלא לפתוח אותה.

פְּנִדוֹרָה לא עמדה בפיתוי ופתחה את התיבה, ובו במקום פרחו ממנה כל הצרות והפורענויות שבעולם. יחד אֶתָן קיבלנו את הביטוי - **תיבת פְּנִדוֹרָה**, שמשמעותו: עניין כלשהו, שאם הוא ייחשף - יעלו ויתגלו מתוכו כל מיני סודות, העלולים לסבך רבים וטובים...

שבת שלום (בלי סודות אפלים)

אהוד דור

היינריך פוגר, פרומתאוס, 1817

קטע 21

כסילים, בנחל כסלון כבר הייתם?

לירושלים, מכיר את נחל כסלון. זהו הואדי הענק שזורם לו בנחת מימינו של כביש מס' 1, כאשר משמאל רואים את **קרית יערים ואבו גוש**. אבל היום מתברר לנו חד משמעית, שזוהי כסילות להסתפק בכביש 1, במקום לחוות עם שביל ישראל את הסינגל הנפלא שיורד אל נחל כסלון. ירידה תלולה מאד, לא מומלצת לרוכבי אופניים, אבל מקסימה ומלאה מרבדי פרחים מכל הסוגים (איפה אתה, איציק ניב?). מגיעים לאפיק הנחל, אל "יער הקדושים" ואל "מערת בני ברית", אתר הנצחה והתייחדות עם קורבנות השואה. מערת בני ברית היא מערה קארסטית מרשימה, אך מפאת קדושתה היא סגורה למבקרים. בלית ברירה אנחנו מרימים כוסית

תה צמחים לזכר הנספים בשואה, ומתחילים לפסוע עם השביל בדרך רחבה באפיקו של נחל כסלון, דרך שעלולה הייתה להיות מעט משעממת, אלמלא הפריחה המרהיבה. כאשר מגיעים אל מסעף שביל שעולה אל כביש 1, מתעורר ויכוח, האם לא כדאי לעשות סטייה משביל

השביליסטים בהר הטייסים

ישראל המשעמם (זמנית), אל **חומס אבו גוש** המעניין (תמידית). ברוב קטן (3:2) מחליטים להמשיך בשביל. השבח לבוראי השביל ולאוהד כוכבי, נחל כסלון הופך להיות מרתק, כשמגיעים אל **עין לימור**. גם מערה ונקבה עתיקה, בה זוחל הכוח, גם בריכת שחייה קטנה בה טובל 40% מהכוח (שפייר האב והח"מ), ובעיקר: מפגש עולמות מרתק בין מטיילי שביל ישראל (לא רק מהכוח), לבין נערים חרדים בני 16 **מטלז' סטון** (קריית יערים), וצעירים מהכפר הערבי הסמוך **עין ראפה**.... השיחה המשותפת קולחת בעזרת כוסיות הקפה השחור של גיל, לא רק על פוליטיקה (הדתיים בעד ליצמן, הערבים בעד טיבי, השביליסטים חלוקים בדעותיהם). ממש מרתק כאן ב"שביל ישראל"! בצער נוטש הכוח את עין לימור, ועולה בעלייה לא קלה אל המכונית שלנו, שמחכה בקיבוץ צובה. חבל ש"קיפצובה" סגורה היום, אבל מלבד זה - קטע 21, על 20 הקילומטרים שלו - מרנין כל לב וכל רגל!

■ בשם השביליסטים - ניר רענן

הידעתם שיש בארצנו הקטנה חבל ארץ קסום שנקרא "הרי ירושלים"? עד קטע 21 היינו בטוחים שיש רק "צפון הארץ", שזה הגולן והגליל, "מרכז הארץ", שזה גוש דן, ו"דרום הארץ", שזה הנגב והערבה. בא קטע 21 של שביל ישראל, ומלמד אותנו עד כמה אנחנו לא מכירים את ארצנו, וכמה יפים הם הרי ירושלים. מי שכן מכיר את הרי ירושלים הם **רינה ומיכה בנארי**, אותם אנחנו שמחים לפגוש **במשלט 16 של באב אל ואד**. סימוני הכתום-כחול-לבן מעלים כוח קטן של שביליסטים (גיל, יוסי, ערן, איתמר והח"מ) מהכביש לבית שמש ב"דרך בורמה", וממנה בעלייה מרשימה, מלאה פרחי לוטם לבן ולוטם וורוד, אל כיבוש משלט 16. את המשלט הזה

כבשו לפני 70 שנה לוחמי **הגדוד החמישי** של חטיבת הראל, מסביר לנו המדריך של קבוצת שביליסטים "צעירים" בני 70 פלוס מינוס, סטודנטים ממכון אבשלום. הנשימה שלנו נעתקת, בגלל נוף **שער הגיא** המדהים, שנשקף לרגלינו, ולא ברור לנו איך יכלו לוחמי הפלמ"ח

להתרכז בפתיחת הדרך לירושלים הנצורה, במקום להתמקד במראה מערפל החושים שנשקף מכאן. לקוראים הרציניים, שבסתר ליבם יודעים שיופי כזה לא ימצאו בברצלונה, אפילו לא בפראג, מומלץ להגיע הנה דרך **מושב שורש**, בו תקעו יתד רינה ומיכה בנארי, שפעם בשבוע חורשים את מסלול **מוצבי שער הגיא**, ואפילו אוספים אשפה שמשאירים אחריהם מטיילים (שאינם שביליסטים)... אחרי הכיבוש המוצלח של משלט 16, משתלט כוח השביליסטים גם על משלט 21, ומגיע אל מרגלותיו של הר "**המסרק**". לאחר התנצלות קצרה, הכוח נוטש זמנית את שביל ישראל, ועולה לשמורת המסרק, במטרה למצוא את האורנים הענקיים, שזכורים לנו מתקופת ילדותנו על פסגת ההר הזה. כישלון. לא מצליחים למצוא את עצי ילדותנו, לכן, אחרי הרמת כוסית קפה שחור לזכרו של פרויקה מאיר מהגדוד הראשון של הפלמ"ח, יורדים בחזרה אל שביל ישראל. השביל לוקח אותנו על דרך נוף יפהפייה מעל נחל כסלון, יחד עם רוכבי אופניים רבים, אל שיאו של קטע 21: הירידה המופלאה אל **נחל כסלון**. כל מי שנוסע

ימי החנוכה | נחזור הפעם בזמן לשנת 1955, לטקס הדלקת נרות חנוכה, לדקלומים ולשירים / צוות הארכיון

שירה בצבור:
הבה נרימה נס ואבוקה
יחד בשירה שירת-חנוכה
סככים אנחנו דגלנו רם
ביוונים נלחמנו, ולנו ה
ומה היה פרי הנצחון?
על זה תספר קבוצת רים

כרוז:
את בית המקדש היהודים
חג גדול, שמחה ואורה ק
ונס גדול להם פה קרה,
כד שמן קטן בער ימים

שירה בצבור:
כד קטן, כד קטן, סמונה
כל העם התפלא, סאלין
כל העם אז התרכז והכר
אילולא כד זה נשאר -
כד קטן...

כרוז:
ולזכר הנס בזמן הזה
תדליק קבוצת אורן - ה
בימים ההם קבעו חכמים
כי סמונה ימים חנוכה
חג גדול חנוכה לבית י
בסולדתנו ובכל ארצות ה

שירה בצבור:
שקט, שקט, שקט, שקט,
החנוכה דולקת,
ובחדר בלי שאון
מסתובב הסביבון.

כרוז:
בנורת האבות היא צו'
יודעים על כך גם ה ש
בכל דור ודור קם בוגט
בכל הזמנים ובכל אתר,
זכרון סככים לרגלנו ה
באומץ לב על אויב נתגב

שיריה בצבור:
אנו נושאים לפידים
זורחים השבילים מתחת
ומי אשר לב לו הצמא לא
ישא את עינו ולבו אל
נס לא קרה לנו
פח שמן לא מצאנו -
לעסק הלכנו, ההרה עלינו

חנוכה תשט"ו

ט ק ס ה ד ל ק ת ה נ ר ו ת

שירה בצבור:
ימי חנוכה - חנוכה מקדשנו
גיל ושמחה מסלאים את לבנו,
לילה ויום סביבוננו יסוב,
סופגניות נאכל גם לרוב,
האירו, הדליקו נרות חנוכה רבים
על הניסים ועל הנפלאות
אשר חוללו הסככים.

כרוז:
גם אנו נדליק נרות רבים
החל מן הטף וכלות בסכים.
ומי הראשון שאורו יאיר?
זהו נציג הגן הצעיר.

הגן הצעיר:
אחנו באים כגיל ורינה
להדליק נר ראשון של חנוכה.
נר לי, נר לי, נר לי דקיק,
בחנוכה נרי אדליק,
בחנוכה נרי אאיר,
בחנוכה שירי אאיר...

שירה בצבור:
ה גן ה גדול שנסתתר
גשו בא חנה, הדליקו האור
החורף מביא רק חושך וקור,
אך בחדר לנו חום ואור.

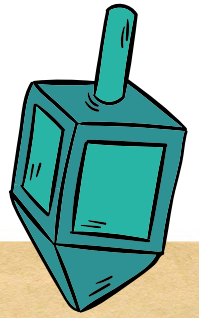
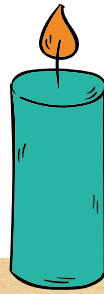
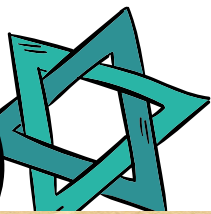
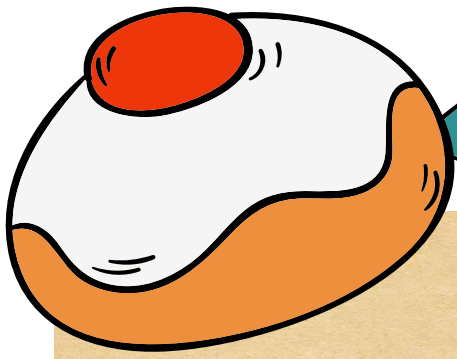
שירה בצבור:
האנו חושך לגרם, חם אים -
ובידינו אור ואש,
כל אחד הוא אור קטן,
וכולנו אור איתן,
סורה חושך, הלאה קור,
סורה נא לפני האור.

כרוז:
ועתה יקרבו הכיתות לרוכן
ובראשן קבו צת מעין.

מעין:
ועל מה הנרות ההם מספרים?
על מעשי גבורה מימים רחוקים.

שירה בצבור:
מלך עריץ קם על ישראל,
אך יהודה סככי מציל וגואל.
מי ימלל גבורות ישראל,
אותם מנ ימנה? חזמא רחום
הן בכל דור יקום הגבור
גואל העם.
שמע: בימים ההם בזמן הזה,
סככי מושיע ופודה,
ובימינו כל עם ישראל,
יתאחד יקום וייגאל.

כרוז:
עתה קבו צת ער פ ר תדליק את נרה
ואת דבריה עכשיו נשמע.

-3-

כרוז :

הנה בן להבה קרב
להבתו לכ הנרות יצרף.

להבה :

לא לאנשי צבא נצחון היה ,
כי לאכרים , לעובדי אדמה.
כי מי יאובה את מולדתו
כאיש שכבשה בזיעת אפו .

שירה בצבור :

ילד, ילדה, ילד, ילדה,
כל אחד עם בר ביד,
כל אחד זה אחר זה,
גיל בלב ושיר בפה:
חג לנו, חג טוב, חג לנו חג האור, חג לנו, חג האור.

כרוז :

ואף בנינו הגדולים
באים אלינו ומדליקים.

ילד מוסר :

לא על נצחון וגבורה רק יחיה לאום,
כל שאיפתנו הוא השלום,
בשעת הצורך אנו לוחמים,
אך מאוינו אלים - לא רובים.

כרוז :

וכך על הבמה עולים
אורחינו, קבוצת החותרים.

חותרים :

כל חזוננו הוא אחות עמים,
לשמתחם אנו מצטרפים.

שירה בצבור :

שמחו נא, שמחו בשמחת חג החנוכה,
ישמחו ילדים בשמחת חג החנוכה!

כרוז :

כמו בכל שנה ושנה
יגש נציג זקני העדה.

סבא :

גיל ושמחה בביתנו,
על קטנינו ועל זקנינו,
שמחת חג, שמחת אור,
הסביבון טובב סחור-סחור.

שירה בצבור :

סביבון טוב, טוב, טוב,
חנוכה הוא חג טוב,
טוב נא טוב כה וכה,
נס גדול היה פה.

כרוז :

עתה בשם כל החברה
ידליק..... חנוכיה גדולה.

נציג הקבוצה :

היו ברוכים כל הנאים
לחוג את חג המכבים,
תחי רוחם בכל דור ודור
ברוח זו נאיר האור.

שירה בצבור :

מעוז צור ישועתי,
לך נאה לשבח,

צרות במשפחה

משפחת אבותינו, כידוע, איננה דגם למשפחה יהודית נורמטיבית, ועיקרו של ספר בראשית מלווה משפחה זו בהגינות כלפי העובדות, למרות שחז"ל ופרשנים אחרים 'מעגלים פינות' לטובת הענף היהודי בשושלת.

אנו עומדים בפרשת 'וישלח', בה **יעקב** - על נשותיו, פילגשיו, ילדיו והונו (צאנו) - חוזר מחרן ארצה, ובדרך

עוצר לפגישת 'סולחה' עם אחיו התאום-**עשו**. הפגישה מתוארת, כמובן, מנקודת מבטו של יעקב: הוא חושש מאוד מעשו, ולא בכדי. הרי הוא לקח לו, בעורמה, את הבכורה ואת הברכה **מיצחק**:

"הֲצִילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי, מִיַּד יְעֹשׂוּ: כִּי-יָרָא אֱנֹכִי, אֹתוֹ--פֶּן-יָבֹא וְהַכֵּנִי, אִם עַל-בָּנָיִם." (בראשית ל"ב, ו"ב). יראת יעקב מתעצמת, כשעשו נגלה לו מרחוק:

"וַיֵּשָׂא יַעֲקֹב עֵינָיו, וַיֵּרָא וְהִנֵּה עֹשֹׂו בָּא, וְעִמּוֹ, אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ; וַיַּחֲץ אֶת-הַיְלָדִים, עַל-לְאָה וְעַל-רָחֵל, וְעַל, שְׁתֵּי הַשָּׁפְחוֹת. וַיֵּשֶׂם אֶת-הַשָּׁפְחוֹת וְאֶת-יְלִדֵיהֶן, רֵאשֻׁנָה; וְאֶת-לְאָה וַיְלַדֶּיהָ אַחֲרָנָם, וְאֶת-רָחֵל וְאֶת-יוֹסֵף אַחֲרָנָם." (בראשית ל"ג, א'-ב')

יעקב מכין את עצמו למכה קשה של עשו, והוא מציב את יקיריו הכי רחוק שאפשר מה'חזית'. אגב, פסוק זה הוא המקור לביטוי 'אחרון אחרון חביב'. את היקר והחביב עליך אתה שם בסוף, כדי להגן עליו. ועשו - לא עלה על דעתו לפגוע באחיו, שלא ראה זמן כה רב:

"וַיִּרְץ עֹשֹׂו לִקְרָאתוֹ וַיִּתְחַבְּקֵהוּ, וַיִּפַּל עַל-צַוְאָרוֹ וַיִּשָּׁקֵהוּ; וַיִּבְכּוּ." (בראשית ל"ג, ד')

הנה אדם בריא בנפשו - לא ראה שנים את אחיו, רץ לחבקו, נטול כעסים וללא חשבונות עבר.

יעקב מגיע לעיר **שכם** ומתכוון להתיישב שם. שכם, בנו של **חמור** (נשיא שכם), מתאהב ב**דינה** בת יעקב, בא אליה כנגד רצונה ומיד אחר כך:

"וַתִּדְבַּק בְּנַפְשׁוֹ, בְּדִינָה בַת-יַעֲקֹב; וַיָּאָהֵב, אֶת-הַנְּעָרָה, וַיִּזְדַּבֵּר, עַל-לֵב הַנְּעָרָה." (בראשית ל"ד, ג')

לא נאמר אם נפשה של דינה גם דבקה בו. כי יעקב, בשונה מבן דודו של אביו (בתואל - אבי רבקה), לא חשב ש... "וַיֵּאמְרוּ, נִקְרָא לַנְּעָרָה, וְנִשְׁאַלְהָ, אֶת-פִּיָּהּ." (בראשית כ"ד, נ"ז)

מכל מקום חמור, אבי שכם, פונה ליעקב, אבי דינה, לבקש לבנו את דינה לאישה. האירוע המזעזע הוא **שמעון ולוי** - אחי דינה - מתנים את השידוך במילה של כל אנשי שכם, ובהתבוססם בדם מילתם - רוצחים שמעון ולוי את כל גברי שכם ובוזזים את העיר. כתם של ממש על משפחתו של יעקב, שעוזב את שכם דרומה. יעקב מגיע לאזור בית לחם, שם כורעת **רחל** ללדת

את **בנימין** ומתה בלידתה. ממש באותו הזמן **ראובן** שוכב עם **בלהה** - שפחתה של רחל המנוחה. מה יש לך ראובן? אין מספיק סקנדלים במשפחה שלכם, גם בלי שתתהלל בגבריותך? - אתה לא מתבייש? חכה לברכת יעקב, הוא כבר ידע להיפרע ממך... "פָּחַז כַּמַּיִם אֶל-תּוֹתֵר, כִּי עָלִיתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךָ; אִזְ חַלְלָתָ, יְצוּעֵי עֲלֵהָ." (בראשית מ"ט, ד'), כמו גם משמעון ולוי: "...כִּי בְּאֶפְסֵם הִרְגוּ אִישׁ, וַבְּרַצְנָם עָקְרוּ-שׁוֹר. אֲרוּר אֶפְסֵם כִּי עָזוּ, וְעַבְרַתְּם כִּי קִשְׁתֶּה; אֲחַלְקֶם בְּיַעֲקֹב, וְאֶפְיִצֶם בְּיִשְׂרָאֵל." (בראשית מ"ט, ו'-ז').

יעקב נאבק במלאך, מאת מארק שאגאל, 1963.

לאחר ששלח שליחים נושאי מנחה אל עשו אחיו, המשיך יעקב במסעו. הוא מעביר את כל משפחתו ורכושו באישון לילה, במעבר יבוק (אחד מיובליו של הירדן). עוד באותו לילה, חוזר יעקב לגדה השנייה, על-מנת להעביר דברים נוספים. שם, לבדו, הוא פוגש ביישות מסתורית, הנאבקת עימו:

"וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֹלֹת הַשָּׁחַר. וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ... וַיֹּאמֶר שִׁלְחָנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלְּחֶךָ כִּי אִם בְּרַכְתֵּנִי. וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה שְּׂמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב. וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׂמֶךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִית עִם אֱלֹהִים וְעַם אַנְשֵׁים וַתּוֹכַל." (בראשית ל"ב, כ"ה - כ"ט).

בפרשת **'וישב'** אחיו של יוסף מפקירים אותו לחסדי הישמעאלים. נכון, **יוסף** כאח צעיר המחויב בכבוד אחיו, היה נער מתנשא ומעצבן במיוחד. גם לי ברור כי אם אחי הקטן היה מתנהג כך בביתנו, הוא היה חוטף פה ושם, כדי להעמידו על מקומו. אבל להשליכו לבור ולגזור עליו מיתה? כך עושים לאח צעיר? בפרשה הקודמת, כשחולל כבודה של **דינה**, כל גברי שכם שילמו על כך בחייהם. איך מסתדרת הדאגה המוחלטת לאחות, מול ההתעללות באח?

ויעקב אבינו - ארבע נשים, שנים עשר בנים ובת - מה הוא עשה כדי לאחד את משפחתו המורכבת? לא די באפליה הבוטה בין נשותיו - **רחל** האהובה, **לאה** השנואה, **בלהה** ו**זלפה** הפילגשות - הוא גם מקנה יחס מועדף ליוסף ובנימין, בני רחל האהובה.

מה הוא חשב? למה הוא ציפה? באמת, ככה בונים משפחה מלוכדת ומאוחדת?
 הפרשה פותחת ביוסף הצעיר, המציג לראווה את חלומותיו המתנשאים, ומסיימת ביוסף הבוגר יותר, שפותר את חלומותיהם של סריסי פרעה בכלא המצרי. בין לבין, הכניס המספר המקראי את פרשת יהודה ותמר, אשת ער, בנו. עוד דוגמה לסקנדל במשפחה: **ער** בן יהודה נפטר. **תמר** אלמנתו פונה ל**אונן** אחיו, שיקיים בה את מצוות ה**ייבום** - אחי הנפטר היה נוהג לשאת את אלמנתו - והוא "שיחת את זרעו", כדי לא לשאתה לאישה, וכעונש על 'המעשה הנורא' - מת.
יהודה ראה שתמר מביאה לו רק צרות, ולא הציע לה את בנו השלישי. נקמת תמר לא מאחרת לבוא - יהודה, שהתאלמן אף הוא, נזקק לשירותי יצאנית. **תמר**,

בערמומיותה, מתחפשת לזונה, מעניקה את חסדיה ליהודה (שלא הכיר אותה בתחפושת), הרה לו ויולדת תאומים: **זרח ופרץ**, שאחד מצאצאיו הוא **דוד** המלך! הנה, **דוד** המלך, מקור גאוותו והערצתו של עם ישראל, הוא ממזר רציני, לפחות על פי הייחוס המשפחתי שלו, ומשני הכיוונים. המספר המקראי לא מסתיר, לא מחליק פינות. יותר מזה - אני חושב שהוא שיבץ את פרשת יהודה ותמר בתוך סיפור יוסף ואחיו כדי לומר לנו - משפחת **יעקב** אבינו זה עוד לא הכול. חכו, קוראים יקרים, זה מגיע עד **דוד** המלך, וגם שם זה לא נעצר... מה כל זה רוצה לומר לנו? אולי מה שכל אמא פולניה מאחלת לילדיה - "תשמרו טוב על המשפחה שלכם, והיזהרו מסקנדלים!".

■ שבת שלום!

סוף פסוק

אחרי הכל שיר

מי ידליק / נעמי שמר

ההולכים בחושך
 אור גדול יראו
 הכמהים לחופש
 בית ימצאו
 אפלה מולכת
 על הפנסים
 העומדים מלכת
 מחפשים נסים

מי ידליק נר עתיק
 מי ישמיע שיר
 מי ימצא בליבו
 אור חדש בהיר
 בלפיד של אתמול
 עוד תבער האש
 לפעמים נס גדול
 שב ומתרחש

האורות דולקים
 על אדן חלוני
 יש מי שידע
 לפתור את חלומי
 זה אותו סיפור
 אותו המחזה
 בימים ההם
 ובזמן הזה

אל תבטיח לי
 נסים ונפלאות
 גם הערפילים
 הם רמז לבאות
 בעונה סוערת
 אל תיסוב אחור
 ותמצא בדרך
 גם שלוה ואור

"צריך שכל איש ידע ויבין
 שבתוך תוכו דולק נר, ואין
 נרו שלו כנר חברו ואין
 איש שאין לו נר. וצריך
 שכל איש ידע ויבין שעליו
 לעמול ולגלות את אור הנר
 ברבים, להדליקו לאבוקה
 גדולה ולהאיר את העולם
 כולו."

- הרב קוק

מזל טוב

ללוטן ועודד
 בהולדת הבת גפן,
 אחות לנטע
 שפע ברכות לסבים גילה ואילן
 ולכל בני המשפחה

לוח מודעות

יום הלבי בקיבוץ הנוכח

אני? יום שישי 10.1 בשעה 12:00
 איפה? במועדון לחבר או בחדר אוכל תלוי במזג האויר.
 מה באכניא? סדנת בירה מפתיעה במיוחד עם מיטב הבירות מהעולם - עם זיו מרום. בשרים ודגים מפנקים על האש של המעדניה של זיו פלד התותח! מוזיקה משובחת, חברה טובה והפתעות
 מי מוסמאן? כל הגברים מגיל 18 ומעלה!
 אולי? 40 ש בחיוב בתקציב (מותנה בהרשמה מוקדמת)
 איפה נרשמים ואיכא? על לוח המודעות הראשי נמצאת הרשמה...

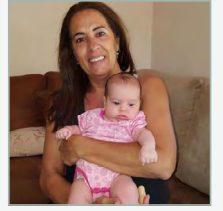

10 שאלות ותשובות עם איריס רפאלי

גיל: 54 מצב משפחתי: נשואה מזה 32 שנים ליוחאי, אימא לרז (32), גיא (26), אור (25) ונעם (18) וסבתא לנכדה גוני (3 וחצי), בתם של רז ועידו.

מקצוע: מפיקת אירועים. בשלוש השנים האחרונות מרכזת את התרבות בקיבוץ. לפני כן, במשך 14 שנים, עבדתי ב'עז עברית'.

1 זיכרון מעניין מהילדות?

אני דור שמיני בירושלים ודור 18 בשושלת ריבלין - ייחוס משפחתי מכובד. כשההורים שלי התחתנו הם היו 'תפרנים' וכל שנה נאלצנו לעבור דירה בתוך ירושלים. נולדתי בשכונת 'מאה שערים'. כל הרקע הזה מתקשר לזיכרון חרדתי שחוויתי כשהייתי בכיתה ה', בת 10 לערך. למדתי בבית ספר בשכונת רחביה והייתה תורנות של הורים בשמירה בשער בית הספר. כשהגיע תור ההורים שלי לתורנות השמירה, הם לא יכלו לבוא, כי היו חייבים לעבוד ולהתפרנס. אז העמידו אותי לבדי לשמור בשער במקומם... הייתי מפוחדת, אבל יותר מזה, הרגשתי עלבון ופגיעה, על כך שביישו אותי מול כל ילדי הכיתה. זה היה מאוד קשה. נדרתי בליבי שזה לא יקרה לילדים שלי, שלא יסבלו אף פעם בגללי.

2 מה הדבר האחרון שחיפשת ב"גוגל"?

"הולנד - אמסטרדם": בתי אור היא שחקנית כדורגל בליגת נשים. מכיוון שרצתה להתפתח, עשתה מבחנים לקבוצת כדורגל הולנדית בליידן, התקבלה ועכשיו היא משחקת שם, בתמיכה ועזרה מרובה של עידו שקמה, החי שם, וילדיו זוהר, עדן וירון. אני מאוד רוצה להיות בעניינים ולדעת מה קורה איתה שם, אז מעבר לשיחות טלפון מרובות, אני מנסה ללמוד כמה שיותר על הולנד בכלל ועל אמסטרדם בפרט.

3 מה התחביב הכי משמעותי שלך כיום?

קריאת ספרים: אני קוראת בייחוד בלילה. אוהבת במיוחד ספרי מתח ודרמות. ליד המיטה מונח כרגע ספר מתח של רם אורן - "כבשה שחורה". קראתי את כל הספרים שלו ולפעמים 'ממחרת' את עצמי.

4 מה החטא הקטן שלך (ה"גילטי-פליזר")?

צפייה בסרטי מתח בערוץ 92 - ערוץ הריאליטי 'הוט זון' (Hot Zone). הסרטים מספרים על כל מיני מעשי פשע מזעזעים ועל הפתרונות של החוקרים. אני צופה בלילה. לשאלה אם לא מפחדת, עונה: לא, אני כבר חצי קרימינולוגית... באותו ערוץ אני אוהבת לראות גם את הסדרה "השופטת ג'ודי" (Judge Judy), שעניינה בפרשיות המתבררות בבית המשפט.

5 אם היו נותנים לך שעה - היכן בעולם היית הכי רוצה להיות?

אפריקה! אפריקה! אבל בזו שלא מטוילת - בשבטים, בנופים שלא פגעו בהם וכדומה. גילית, שהטבע ואני מסתדרים מצוין, וכל עוד נוכל - יוחאי ואני, לטייל ולאתגר את עצמנו - זאת המטרה.

6 מה הפספוס שלך?

(1) שלא למדתי קרימינולוגיה, כי אני חושבת שזה היה מאוד מתאים לי, לאישיות שלי. למדתי לתואר ראשון כללי במדעי המדינה, רק לאחר שכבר ילדתי את כל ילדי, וחשבתי שמאוחר מדי ללמוד קרימינולוגיה. לו הייתי יכולה להחזיר את הגלגל, זה מה שהייתי לומדת.

(2) בכיתה ד' למדתי לנגן על פסנתר, אבל ההורים אמרו לי שעלי לבחור בין פסנתר לספורט. הייתי טובה באתלטיקה קלה - אלופת בית הספר ב'אות הכושר והספורט' וסגנית אלופת ירושלים בריצת 600 מ', ולכן ויתרתי על המוסיקה. עד היום אני מצטערת שאינני יודעת לקרוא תווים.

7 משהו שאת שואפת להגשים בעתיד?

אני רוצה להקים מסגרת של בית חם, כמו 'בית השנטי', לחיילים בודדים ולדלת"שים (דתיים לשעבר). ברור לי שאממש את השאיפה הזאת, אבל זה לא פשוט ודורש הרבה משאבים. בינתיים, כבר פניתי למרכז לחיילים בודדים על שם מייקל לוין - ארגון שדואג לכל הצרכים הפיזיים והחברתיים של למעלה מ-6,000 חיילים בודדים המשרתים בצה"ל, וזאת מתוך רצון שיסייעו לי באימוץ. נצבט לי הלב לראות 'חבֵּרָה' כאלו בבדידותם. כל השנים אנחנו, במשפחה, מאמצים חיילים בודדים, ואף פעם אי אפשר לדעת כמה מאמצים יגיעו לארוחת ערב שבת. הבית שלנו הוא בית פתוח, מקבל ואוהב, והמוטו שלנו הוא שכשפותחים את הלב, מקבלים הרבה יותר.

8 ספרי משהו שלא יודעים עליך.

בגיל 14 התרחשה אצלנו בבית 'רעידת אדמה' - ההורים שלנו התגרשו. אחי נשאר עם אימא, אבא עזב את הבית ואני לא כל כך מצאתי את עצמי. הלכתי לבד ל'עליות הנוער' בירושלים. כששאלו אותי לאיזה קיבוץ אני רוצה ללכת, אמרתי שאני רוצה כמה שיותר צפונה וכמה שיותר רחוק מירושלים (אני לא אוהבת את ירושלים - כבדה, חשוכה). אימא שלי לקחה אותי לנסות את בית-אורן, כי היא לא שם קשרים, אבל לא הייתה שם חברת נוער, אז שלחו אותי להזורע. אני זוכרת תחושה של הלם מהחופש, מהיופי, מהטבע ומהניגודיות, הכל-כך חזקה, בין הקיבוץ לבין ירושלים. הצטרפתי בכיתה 'ו' לקבוצת 'שחף', שכבר היו ביחד בהזורע מכיתה ז'. השתלבתי מהר מאוד בקבוצה, גם כי יחד איתי הגיעו עוד 3 חניכים חדשים. נחתתי אצל משפחת ענבי-גרנות, שקצת לימדו אותי על הקיבוץ ואני אותם על החיים... עד היום יש לי קשר טוב איתם.

9 תכונה אחת בך שהיית שמחה להיפרד ממנה.

אני עוזרת להמון אנשים, גם במחיר של פגיעה אישית. לא פעם אני נלחמת על זכויות של כל מיני אנשים, שהגורל לא הטיב עימם, וזה מוציא אותי לעיתים כאחת שהולכת כנגד הזרם. יש שרואים את זה באור שלילי ומבקרים אותי, וזה סוחט ממני כוחות. הייתי רוצה קצת למתן את התכונה הזאת ולהקל על עצמי.

10 משהו שמפריע לך ומשהו שאת אוהבת בהזורע?

מפריע: מפריע לי שאין מספיק שקיפות בהתנהלות הממסדית. אין מספיק מידע מצד אחד, וכששואלים לא מקבלים הסברים, מסיבות לא מספקות, מצד שני. כתוצאה מכך יש תחושת אי-נוחות התמרמרות וחוסר אמון במערכות.

אוהבת: כמעט הכל! בעיקר אני אוהבת, שיש פה כל כך הרבה אנשים טובים, שמוכנים לתת מעצמם, לעשות ולעזור למען כולם. אני חושבת שזה לא מובן מאליו ולא רואים את זה במקומות אחרים. לאחרונה, כשחליתי למשך תקופה די ארוכה, ממש חוויתי את זה - כמה שהיה אכפת לאנשים, שדאגו לי, שלחו תבשילים, שלחו פרחים ורבים רבים שהתעניינו בשלומי.

תודה לאיריס רפאלי על גילוי הלב והנכונות לחשוף מעט מעצמה לכולנו. להתראות בעיתון הבא עם "גיבור" או "גיבורה" נוספים שמוכנים לחשוף בפנינו מעט מרחשי, הרהורי וסודות ליבם. ובינתיים, תחשבו מה אתם הייתם עונים. ראיון: דני נהב